Передмова

Історія розвитку фармакогнозії

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Розділ 1. Загальні поняття і відомості про лікарські рослини, лікарську рослинну сировину

Глава 1. Основні поняття, терміни і завдання фармакогнозії

Глава 2. Аналітична нормативна документація

Глава 3. Хімічний склад лікарських рослин і лікарської рослинної сировини

Речовини первинного біосинтезу, або первинні метаболіти

Речовини вторинного біосинтезу, або вторинні метаболіти

Мінеральні речовини

Чинники впливу навколишнього середовища на накопичення біологічно активних речовин у рослинах

Глава 4. Організація заготівлі лікарської рослинної сировини

Джерела постачання лікарської рослинної сировини

Основи раціонального природокористування

Визначення запасів лікарської рослинної сировини

Методи визначення запасів лікарської рослинної сировини

Загальні правила заготівлі лікарської рослинної сировини

Заготівля лікарської рослинної сировини різних морфологічних груп (окремих рослинних органів)

Правила роботи з отруйною лікарською рослинною сировиною

Первинне оброблення сировини

Глава 5. Сушіння лікарської рослинної сировини

Вимоги до сушіння лікарської рослинної сировини

Способи сушіння лікарської рослинної сировини

Стандартизація лікарської рослинної сировини

Глава 6. Пакування лікарської рослинної сировини

Тюкування

Пресування в паки

Маркування. Транспортування

Глава 7. Зберігання лікарської рослинної сировини

Шкідники лікарської рослинної сировини

Розділ 2. Фармакогностичний аналіз лікарської рослинної сировини

Глава 8. Показники якості лікарської рослинної сировини

Макроскопічний аналіз

Мікроскопічний аналіз

Люмінесцентна мікроскопія

Мікрохімічний аналіз

Гістохімічний аналіз

Фітохімічний аналіз

Біологічний аналіз

Товарознавчий аналіз

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

Розділ 3. Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять біологічно активні речовини

Глава 9. Полісахариди

Гомополісахариди

Гетерополісахариди

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять фруктани

Ехінацеї пурпурової трава. Ехінацеї пурпурової корені

Цикорію корені

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять гетерополісахариди

Алтеї корені. Алтеї листки. Алтеї трава

Льону насіння

Підбілу звичайного листки (мати-й-мачухи листки)

Подорожника великого листки

Подорожника ланцетолистого листки

Ламінарії слані

Калачиків листки. Калачиків квітки

Дивини квітки

Глава 10. Вітаміни

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять вітамін С

Шипшини плоди

Суниці листки

Смородини чорної плоди. Смородини чорної листки

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять каротиноїди

Нагідок квітки

Горобини плоди

Обліпихи плоди

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять вітамін К

Кропиви листки

Кукурудзи стовпчики з приймочками

Грициків трава

Калини кора. Калини плоди

Глава 11. Фітогормони. Ферменти

Фітогормони

Ферменти (ензими)

Динного дерева (папаї) плоди

Чорнушки насіння

Кавуна насіння

Глава 12. Жирні олії

Невисихні олії

Оливкова (маслинова) олія

Мигдальна олія

Персикова та абрикосова олії

Гарбуз звичайний

Рицинова олія

Напіввисихні олії

Соняшникова олія

Соєва олія

Тверді рослинні жири

Какаова олія, або какао-олія

Глава 13. Ізопреноїди (терпеноїди)

Ефірні олії

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять ефірні олії

Коріандру плоди. Коріандрова олія

Сосни бруньки

Меліси листки

М’яти перцевої листки

Шавлії листки

Евкаліпта прутоподібного листки

Валеріани корені

Ялівцю шишкоягоди

Хмелю шишки

Берези бруньки. Берези листки

Тополі бруньки

Аїру кореневища

Ромашки квітки

Оману кореневища і корені

Деревію трава

Полину трава

Арніки гірської квітки

Багна звичайного пагони

Анісу (ганусу) плоди

Фенхелю гіркого плоди. Фенхелю солодкого плоди

Чебрецю трава

Материнки трава

Кмину плоди

Любистку корені

Лаванди квітки

Гвоздика

Глава 14. Іридоїди

Бобівника трилистого листки

Золототисячника трава

Кульбаби лікарської корені. Кульбаби лікарської трава з коренями

Вербени трава

Глава 15. Глікозиди

Глікозиди кардіотонічної дії (серцеві глікозиди, кардіостероїди)

Строфанту насіння

Горицвіту весняного трава

Конвалії квітки. Конвалії листки

Наперстянки пурпурової листки

Наперстянки великоквіткової листки

Наперстянки шерстистої листки

Морозника кореневища з коренями

Глава 16. Сапоніни

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять тритерпенові сапоніни

Ниркового чаю листки

Солодки корені

Синюхи кореневища з коренями

Аралії маньчжурської корені

Женьшеню корені

Заманихи кореневища з коренями

Астрагалу шерстистоквіткового трава

Плюща звичайного листки

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина,що містять стероїдні сапоніни

Діоскореї кореневища з коренями

Якірців сланких трава

Глава 17. Фенольні сполуки

Артишоку листки

Брусниці звичайної листки

Верби кора

Мучниці листки

Родіоли рожевої кореневища і корені

Глава 18. Похідні антрацену

Крушини кора

Жостеру плоди

Ревеню корені

Касії листки. Касії вузьколистої плоди. Касії гостролистої плоди

Звіробою трава

Алое деревоподібного листки свіжі

Глава 19. Кумарини

Буркуну трава

Гіркокаштана насіння

Смоковниці (інжиру) листки. Смоковниці плоди

Пастернаку посівного плоди

Глава 20. Хромони

Віснаги морквоподібної плоди

Кропу запашного плоди

Глава 21. Флавоноїди

Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина, що містять флавоноїди

Аронії чорноплодої плоди свіжі

Бузини квітки

Вовчуга корені

Волошки синьої квітки

Гінкго листки

Гірчака перцевого трава

Гірчака почечуйного трава

Глоду листки і квітки. Глоду плоди

Гречки трава

Ерви шерстистої трава

Золотушника звичайного трава

Липи квітки

Льонку трава

Пижма квітки

Робінії звичайної (білої акації) квітки

Собачої кропиви трава

Софори бутони. Софори квітки. Софори японської плоди

Споришу трава

Сухоцвіту багнового трава

Фіалки трава

Хвоща трава

Цмину піскового квітки

Чаю листки

Череди трава

Глава 22. Лігнани

Елеутерококу кореневища і корені

Лимоннику плоди

Розторопші плоди

Глава 23. Ксантони

Звіробою трава

Солодушки трава

Глава 24. Дубильні речовини

Дуба кора

Гірчака зміїного кореневища

Перстачу прямостоячого кореневища

Родовика корені

Бадану кореневище

Чорниці плоди, висушені. Чорниці плоди, свіжі. Чорниці листки. Чорниці пагони

Черемхи плоди

Вільхи суплідця

Скумпії листки

Сумаху листки

Глава 25. Алкалоїди

Беладони листки. Беладони корені

Блекоти листки

Дурману листки

Скополії карніолійської кореневища

Чистотілу трава

Мачку жовтого трава

Маку дикого пелюстки

Маку коробочки

Барбарису листки. Барбарису корені

Термопсису ланцетоподібного трава. Термопсису ланцетоподібного насіння

Софори товстоплодої трава

Раувольфії зміїної корені

Барвінку малого трава

Катарантусу рожевого листки

Ріжки маткові (ріжки житні)

Ефедри трава

Стручкового перцю плоди

Глечиків жовтих кореневища

Глава 26. Різні групи біологічно активних речовин

Левзеї кореневища і корені

Чага (гриб березовий)

Каланхое пагони свіжі

Очитку великого трава свіжа

Живокосту лікарського корені

Квасолі лушпиння

Гірчиці насіння

Малини плоди

Омели пагони

Часнику цибулини

Цибулі цибулини

Лопуха корені

Парила трава

Пирію повзучого кореневища

Коноплі звичайні

Хаменерій вузьколистий

Глава 27. Лікарська сировина тваринного походження

Продукти життєдіяльності медоносної бджоли

Бджолина отрута (апітоксин)

Мед

Маточкове молочко

Прополіс (бджолиний клей)

Бджолиний віск

Продукти життєдіяльності змій

П’явка медична

Бодяга

Риб’ячий жир

Жовч медична

Глава 28. Біологічно активні харчові добавки з лікарської рослинної сировини

Тестові завдання для самоконтролю студентів

Еталони відповідей на тестові завдання

Додатки

Додаток 1. Етимологічний словник латинських назв лікарських рослин

Додаток 2. Відмінні ознаки лікарських і подібних до них рослин

Додаток 3. Відмінні ознаки плодів лікарських рослин

Додаток 4. Відмінні ознаки кори лікарських рослин

Додаток 5. Календар збирання лікарських рослин (сировини)

Додаток 6. Алфавітний покажчик українських назв лікарських рослин

Додаток 7. Алфавітний покажчик латинських назв лікарських рослин

Список літератури